

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 217. Quænam dicantur bona conjugum dotalia, paraphernalia, antiphernalia, propria, communia; & quid circa ea possint maritus & uxor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

docent *Cajet. Navar. Bann. Sayr. Less. Regin. Sanch. Moya T. 6. D. 4. Q. 4. N. 14. Dian. P. 1. T. 6. R. 34. Limitat cum aliis Amicus de Peccat. D. 23. N. 236,* nisi accipiant, ut vendant aut donent aliis, tum enim Domini censentur esse magis rationaliter invitati: sed neque sic admittit *Sporer T. 5. c. 5. N. 58.* dicens præsumendum esse, quod Dominus etiam quoad substantiam sit invitatus, quis enim dicat, si famulus per annum è cella vinaria accepisset mediam amam, aut servus pistoris similagines pro sex Imperialibus, Dominum tantum quoad modum fore invitum?

1017 Q. 217. *Quanam dicantur bona conjugum dotalia, paraphernalia, anti-phernalia, propria, communia; & quid circa ea possint maritus & uxor. R.*

§. 1. *Bona dotalia* dicuntur, quæ uxor affert marito ad sustinenda onera Matrimonii; & horum quidem dominium habet uxor, teneturque maritus ea ipsi servare, ac poterit post mortem mariti uxor de eis disponere; sed usum fructum & administrationem totam habet maritus. Putant quidem aliqui probabiliter uxorem posse de eis disponere pro tempore solvendi Matrimonii, quia hoc non videtur præjudicare marito, sed etiam probabiliter contradicit *Castrop. de Justit. D. 9. P. 19. §. 3. N. 1,* quia ipsamet illa obligatio perseverandi in contractu præjudicat marito, in cuius favorem adhuc potuisset disponere uxor, hinc *D. 2. P. 18.* docet, ubi uxores prohibentur contrahere, etiam prohiberi donare, non tantum inter vivos, sed nequidem mortis causâ.

1018 §. 2. *Bona paraphernalia* seu præter-dotalia sunt, quæ uxor præterea affert; item quæ ipsa acquirit per industriam aut per laborem, ultra eum, quem familiæ debet; vel quæ ipsi donantur vel legantur,
aut

aut alio modo adveniunt citra mariti cooperationem ; item quæ à marito illi dantur tam quoad Jus, quàm quoad usum ; & horum habet uxor de Jure communi plenum dominium & administrationem ; quibusdam tamen locis aliter statuitur, maximè si non attulit dotem, uti notant *Gob. in Quin. T. 5. c. 24. n. 26. & Stephan. T. 3. D. 3. N. 20.*

§. 3. *Bona anti phernalia seu contra-dotalia* sunt, 1019
quæ maritus assignat uxori in compensationem reciprocam dotis, & horum dominium etiam quoad usum fructum est penes maritum.

§. 4. *Bona propria mariti* sunt omnia, quæ is possidet, exceptâ dote, & quibusdam in locis paraphernalibus uxoris : *propria uxoris quoad Jus* est dos ; *quoad Jus & usum* sunt, plerisque in locis, paraphernalia. *Communia* sunt, quæ durante Matrimonio accedunt ex communibus bonis, dicunturque *superlucrata*, quorum medietas, quoad Jus, ad maritum, & medietas ad uxorem spectat, quoad usum autem & administrationem omnia spectant ad maritum tantum. Putant autem multi Juristæ illa omnia esse communia, quæ conjuges in Matrimonio lucrantur, etiam proprio labore ordinario, emptione, venditione, mutuo, censu seu ex redditibus, quia conjuges habent communionem inter se & quasi contractum societatis, ideòque multi dicunt mortaliter peccare maritum & teneri ad restitutionem, si potu aut aliter talia dilapidet : è contra *Gobat & alii* dicunt illa esse propria mariti, uti illa sunt propria uxoris, quæ ipsa per propriam industriam, aut ex censu paraphernaliam lucratur : sed in hoc spectanda sunt Jura specialia locorum, & interrogandi sunt viri prudentes : saltem consuetudo non habet,

ut maritus restituat, si aliquid dilapidet vel lusu immodico perdat.

§. 5. Si maritus nolit impendere sumptus necessarios ad medicinas pro se vel pro familia, potest uxor eos è bonis communibus accipere, quia quando maritus ostendit se irrationabiliter invitum, ipsa licitè administrationem suscipit, *Côn. Gobat* n. 35. & 37; hinc universaliter potest uxor etiam renuente marito ex bonis communibus expendere ea, quæ necessaria sunt ad impediendum damnum familiæ, prout fecit *Abigail I. Regum* 25. Similiter si pater filio ad bellum vel ad studia misso non suppeditet necessaria secundùm statum, posse matrem mittere, docet *Lug. de Just. D. 16. N. 68.* cum aliis: dicunt etiam aliqui licitum esse uxori facere extra-ordinarias eleemosynas pro mariti conversione vel salute, uti potest procurare medicinas, utiliter gerendo negotium illius, negat tamen hoc cum aliis *Gobat*, quia uxoris non est gerere negotium mariti in re, cujus eventus est ita incertus & impediri potest vel obtineri solâ voluntate ipsiusmet mariti; quidquid sit de hoc, videtur esse licitum uxori curare legi quandoque *Misfam*, constituere peregrinationem & similia pro bono spirituali mariti vel familiæ, hæc enim non videntur extra-ordinaria, si non sæpe nimis fiant: hinc universaliter dicit *Lugo num. 69.* esse satis probabile, quòd possit ad eum finem facere eleemosynas moderatas juxta conditionem & statum, secundùm Christianã prudentiam: quod autem *Busenbaum* adducit ex aliis apud *Lugo num. 64.* posse uxorem inscio marito in eleemosynas vel in munera dare vigesimam partem reddituum annuorum, meritò sic universaliter dictum improbant *Lugo, Sporer*

Sperer num. 52. *Tambur.* Lib. 8. T. 2. c. 3. N. 2. Similiter non est licitum uxori facere extra-ordinarias eleemosynas, si maritus discessurus domo ei præscripserit certam quantitatem, uti enim potuisset totam administrationem domus committere alteri, ita debet uxor administrare omnia, prout maritus sciens prudens iusserit, *Gobat* n. 39. Quod si maritus positivè prohibeat uxori, ne quidquam accipiat vel expendat, etiam in eleemosynas, *Turrian.* putat uxorem nil posse, quia maritus utitur Jure suo, & favent *S. Antonin.* & *Navar.* apud *Lugo* num. 65, quia *S. Aug.* relatus *Cap. Quod Deo, 33. Quæst. 5.* ait: *Nihil de tua veste, nihil de tuo auro vel argento vel quacunque pecunia aut rebus ullis terrenis tuis sine arbitrio viri facere debuisti.* E contra *Mol. Less.* *Regin. Bonac. Cõn.* aliique cum *Diana* P. 2. T. 1. R. 33. dicunt nihilominus posse pro more aliarum mulierum similium, quia ista pertinent ad competentem & decentem sustentationem, ad quam Jus habet; *S. Augustinus* autem loquitur de profusa eleemosyna, uti constat ex contextu.

§. 6. Si uxor marito absente vel fatuo administret bona, putat *Navar.* non posse plus impendere, nisi quantum maritus præsens vel suū compos expenderet; è contra *Molin. Less.* aliique cum *Lugo* n. 70. dicunt non teneri se ad hoc alligare, sed posse agere, prout judicabit juxta regulas prudentis administrationis, quæ ad ipsam nunc spectat: Si tamen maritus non sit ita fatuus, ut indigeat curatore, quamvis imprudenter res suas gerat, non ideo est licitum uxori in administrationem involare, potest tamen coadministrare, quantum necesse erit, *Gobat* n. 40. Quod si maritus bona communia ita dilapidet,

ut

ut periculum sit, ne familia egeat, potest uxor clam ea tenere, quæ judicat fore in posterum necessaria sibi & familiæ, *Navar. Mol. aliique cum Lugo n. 67. & Gobat num. 41.*

1023 §. 7. Uxor non peccat, quando accipit ea, quæ maritus certò & facillè concederet, si rogaretur, communiter enim est justa causa non petendi, ne se velut ancillam ostendat, ita cum aliis *Gobat num. 33. & 46.* Non est tamen licitum uxori, si maritus repugnet, expendere aliquid cum animo illud computandi in partem sibi obventuram post Matrimonium dissolutum, quia non habet administrationem bonorum, & injustè privaret maritum saltem usu illorum, *Mol. Lugo n. 66.*

1024 §. 8. Si maritus aliqua assignaverit uxori pro vestitu vel sustentatione familiæ ad certum tempus, & ipsa honestè vestiverit ac sustentaverit familiam, potest liberè disponere de superfluo, quia est veluti fructus industriæ, *Palud. Navar. Less. Bonac. Molin. D. 234. in fine, Dicast. de Justit. L. 2. T. 2. D. 9. N. 205. Gobat num. 47.*

1025 §. 9. Potest ista facere uxor, non tantùm quando non attulit dotem, sed etiam quando necdum sunt bona communia, quia cum maritus teneatur alere uxorem & familiam, peti possunt ista ex propriis ejus bonis. *Nec refert, quòd fortè habeat uxor bona propria, quia hæc non tenetur expendere, nisi fortè alendi essent uxoris ipsius Parentes vel proles ex alio patre, vel fratres aut sorores, tum enim, si haberet, teneretur priùs ex propriis, Bonac. aliique cum Gobat. n. 51.* Advertit tamen *Lugo n. 72.* posse uxorem congregare eleemosynas, quas dare posset externis, & eas tradere illis suis. Denique rectè monet *Gobat* non semper expedire hæc dici uxoribus, ne abutantur, sed potius consu-

consulendum, ut pro meliore concordia faciant omnia marito conscio & consentiente.

Circa relata hactenus bona conjugum eorumque dominium & administrationem, videri possunt allegatæ Leges aliæque plura apud *Illsung* T. 4. D.2.Q.3.Art.4.

Q. 218. *Quenam dicantur bona filiorum-familiæ, 1026*
castrensiæ, quasi castrensiæ, adventitiæ, profectitiæ; &
quid circa ea possint tales filii. R. Præmittenda sunt aliqua cum *Illsung* Artic.2, ubi fusè proponit, quæ dicemus, ac firmat adductis Legibus.

§.1. Filius-familiæ (idem est de filia-familiæ) est filius naturalis vel adoptivus sub patria potestate constitutus, quacunque in ætate versetur: septem verò ætates distinguunt Juristæ, & sunt, *infantia* usque ad annum septimum inclusivè; *pupillaris ætas* seu *impubertas*, usque ad decimum quartum in masculis, & usque ad duodecimum in femellis; *pubertas*, usque ad decimum octavum; *plena pubertas* seu *adolescencia*, usque ad vigesimum quintum; *Juventus* seu *virilis ætas*, sic denominata à robore seu à viribus, extenditur usque ad sexagesimum; *senectus* usque ad octogesimum; *decrepita ætas* seu *senium* usque ad centesimum. Vide P.2.N.667.

§. 2. Aliquis constituitur in patria potestate, 1027
vel per procreationem ex Matrimonio legitimo saltem existimato ab alterutro conjugum, vel per legitimationem prolis, quæ fit, aut subsequente Matrimonio aut Rescripto Principis, vel per adoptionem hominis liberi, de quibus omnibus *Illsung* referens etiam effectus patriæ potestatis ac modos, quibus finitur.

§. 3. *Bona castrensiæ* dicuntur, quæ filius 1028
acquirat tanquam miles, vel occasione belli;
milites